

Ministerul Finanțelor Publice

**EVALUARE EX – POST A EFECTELOR
MACROECONOMICE ALE REDUCERII TVA LA
FĂINĂ, PÂINE ȘI SPECIALITĂȚI DE
PANIFICAȚIE**

- Septembrie 2014 –

Cuprins

Introducere

- 1. Îmbunătățirea activității economice din sector**
 - 1.1 Creșterea producției fizice și a cifrei de afaceri
 - 1.2 Îmbunătățirea profitabilității și productivității muncii
 - 1.3 Oficializarea și crearea de locuri de muncă
- 2. Consumul și cumpărările de produse de panificație**
 - 2.1 Structura cheltuielilor de consum
 - 2.2 Evoluția cumpărărilor de pâine și produse de franzelărie
 - 2.3 Evoluția cumpărărilor de pâine și produse de franzelărie pe categorii de gospodării
- 3. Importul de produse de panificație**
- 4. Impactul asupra inflației**
 - 4.1 Evoluția prețurilor de consum la făină și pâine
 - 4.2 Impactul asupra inflației
- 5. Estimarea impactului asupra TVA pe baza datelor din conturile naționale (datorat)**
- 6. Estimarea impactului asupra încasărilor din TVA (cash)**

Evaluare ex – post a efectelor macroeconomice ale reducerii TVA la pâine

Introducere

Conform art. 140, alin(2) din Ordonanța nr. 16/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal și reglementarea unor măsuri fiscale-bugetare, aprobată prin Legea nr. 371/2013, cota redusă de TVA de 9% s-a aplicat la:

- toate sortimentele de pâine, precum și următoarele specialități de panificație: cornuri, chifle, batoane, covrigi, minibaghete, franzeluțe și împletituri, care se încadrează în grupa produse de brutărie la codul CAEN/CPSA 1071;
- făina albă de grâu, făina semialbă de grâu, făina neagră de grâu și făina de secară, care se încadrează la codul CAEN/CPSA 1061.

În sinteză, datele statistice disponibile în acest moment arată că reducerea TVA la făină și pâine a avut un impact pozitiv asupra reducerii economiei ascunse, reflectată în creșterea producției oficiale, îmbunătățirea profitabilității, mărirea numărului de angajați și a numărului de societăți active.

Semnificativ este că amplificarea activității economice din sectorul de morărit și panificație s-a realizat în condițiile continuării restructurării consumului populației în defavoarea produselor de panificație; în perioada analizată atât cumpărările de pâine, făină și produse de franzelărie pe o persoană, cât și consumul acestora s-au redus.

Corespunzător acestor evoluții pozitive se poate aprecia că obligațiile bugetare ale sectorului de morărit și panificație au fost superioare nu numai din perspectiva strictă a TVA, ci și din perspectiva impozitului pe profit, CAS și a impozitului pe veniturile salariale.

În plus, din estimările MFP și CNP rezultă că în perioada septembrie 2013-iunie 2014 evaziunea fiscală la pâine a înregistrat o reducere cu aproximativ 300 de milioane de lei.

1. Îmbunătățirea activității economice din sector

Analiza ex-post a rezultatelor economice se circumscrie celor două activități CAEN precizate în Ordonanța nr. 16/2013, respectiv: activitatea 1061 „Fabricarea produselor de morărit” și activitatea 1071 „Fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie”. Datele utilizate în

analiză provin din publicațiile INS și din bilanțurile contabile ale agenților economici, centralizate de MFP.

Analiza cantităților produse și livrate de făină, pâine și produse de patiserie relevă următoarele tendințe manifestate după reducerea TVA:

- creșterea semnificativă a cantităților de făină și pâine livrate în mod oficial și declarate de agenții economici;
- reducerea TVA pe întregul lanț de valorificare a materiei prime a stimulat și producția de produse de patiserie, chiar dacă cota de TVA pentru acestea nu s-a redus;
- livrările care s-au majorat au fost îndeosebi cele pentru piața internă, ceea ce susține impactul semnificativ pe care măsura l-a avut asupra economiei ascunse.

1.1. Creșterea producției fizice și a cifrei de afaceri

Producția de făină și pâine a crescut încă din luna septembrie 2013, comparativ cu septembrie 2012, respectiv cu aproape 10 mii de tone în cazul pâinii și cu 20 mii de tone la făină; în termeni relativi, în septembrie 2013 și iunie 2014 s-au înregistrat cele mai ridicate sporuri: 20,2% la pâine și 27,1% la făina de grâu și secară, respectiv 22,6% la pâine și 25,1% la făina de grâu și secară.

Producția de făină, pâine și produse de patiserie

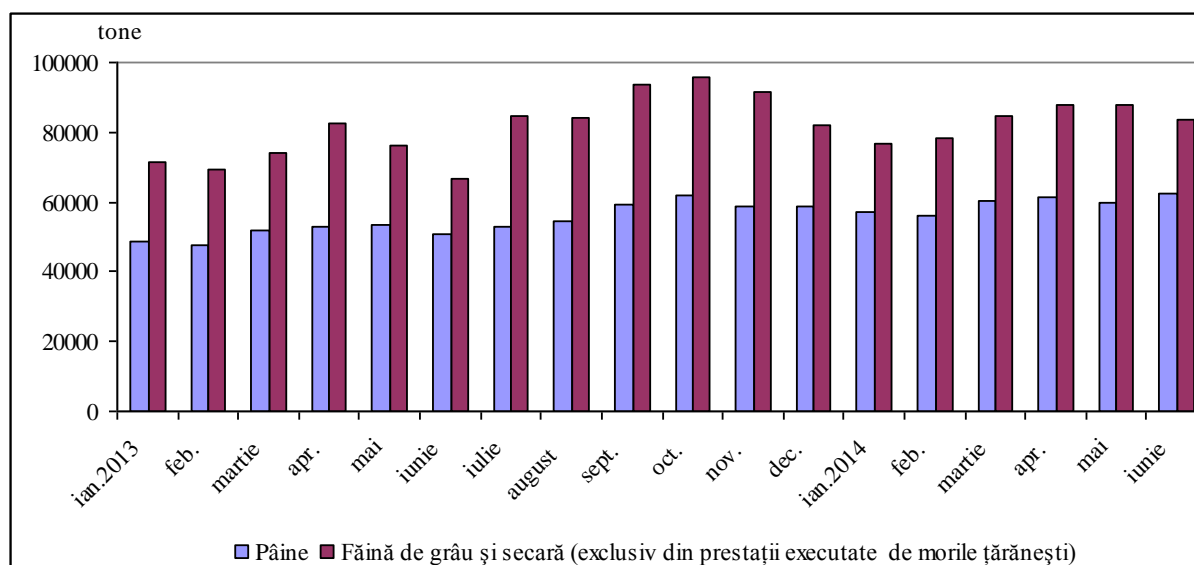
- modificare procentuală față de aceeași perioadă din anii precedenți, % -

	sept-dec 2013	ian-iun 2014	sept 2013-iun 2014
Pâine	19,4	17,1	18,0
Făină de grâu și secară	19,3	13,4	15,8
Paste făinoase	14,2	-3,2	3,9
Biscuiți	-25,7	12,4	-5,8
Cozonaci	10,9	22,1	16,9
Produse zaharoase de cofetărie și patiserie	-3,1	10,6	4,0

O a doua caracteristică a evoluției producției de pâine după aplicarea măsurii se referă la relativa **constanță a creșterilor lunare**, explicabilă parțial prin faptul că sursa principală a constituit-o producția oficializată; numai în luna mai a.c. s-a înregistrat o creștere a producției de pâine de 12,4%.

În cazul producției de făină de grâu și secară, evoluția lunară este mai oscilantă și cu 3-4 puncte procentuale sub dinamica producției de pâine (anexa nr. 1), explicabilă prin oscilațiile de dinamică de la celelalte produse de brutărie și patiserie.

Evoluția producției de pâine și făină

Cifra de afaceri obținută în cele două activități a înregistrat în anul 2013 creșteri apropiate de media industriei prelucrătoare, dar sub dinamica de ansamblu a valorii cifrei de afaceri din industria alimentară:

Evoluția cifrei de afaceri pe activități

- modificare procentuală față de aceeași perioadă din anul anterior

	2011	2012	2013		
			An	Sem I	Sem II
Valoarea cifrei de afaceri din industria prelucrătoare	16,3	3,0	5,0	4,3	5,7
Valoare cifrei de afaceri din industria alimentară	14,1	5,3	10,3	10,8	9,9
Cifra de afaceri din industria "Fabricarea produselor de morărit"	15,5	-4,2	4,1	11,1	-1,4
Cifra de afaceri din industria "Fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie"	10,4	-5,5	4,6	3,3	5,6

Sursa: INS și bilanțurile contabile ale agenților economici

Valoric, în „fabricarea produselor de morărit” s-a realizat în ultimii 3 ani o cifră de afaceri anuală de circa 3,1 miliarde lei de către aproximativ 1100 societăți, iar în „fabricarea pâinii, prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie”, 4,3-4,5 mld. lei de cele aproape 5000 societăți comerciale.

Pe ansamblul celor două activități, în anul 2013 s-a realizat o cifră de afaceri de 7,60 mld. Lei, față de 7,28 mld. lei în anul 2012.

1.2. Îmbunătățirea profitabilității și productivității muncii

Cele două activități circumscrise analizei sunt, în general, activități cu dificultăți din punct de vedere al profitabilității. Pierderea netă este mai mare decât profitul brut. Corespunzător, numărului unităților cu pierderi este superior numărului societăților care înregistrează profit (anexa nr. 3).

În acest context, influența pozitivă a reducerii TVA trebuie apreciată prin prisma reducerii negativității unor indicatori, îndeosebi a ratei profitabilității.

Din punct de vedere al valorii profitului brut, semestrul al doilea (cu 4 luni de aplicare a reducerii TVA) reprezintă un semestru cu rezultate deosebite.

În ambele activități, profitul brut realizat în anul 2013 a fost mai mare decât cel din 2012, aproape în exclusivitate datorită rezultatelor din semestrul al doilea.

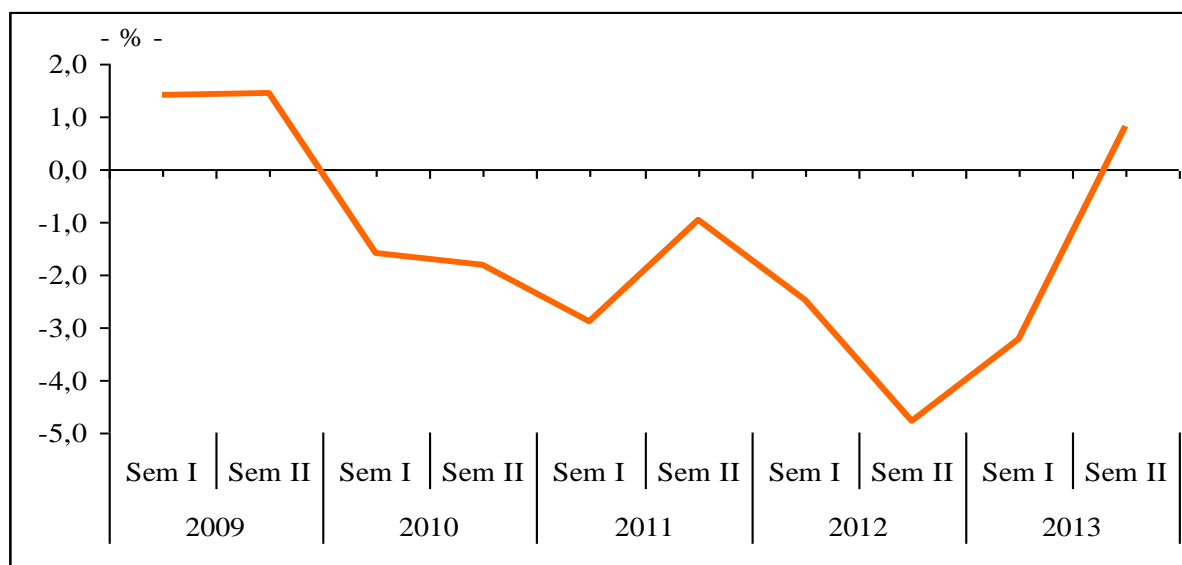
În termeni valorici, profitul brut a fost în anul 2013 de 67,5 mil. lei în sectorul „fabricării produselor de morărit” și de 181,8 mil. lei în sectorul de fabricare a pâinii și produselor de patiserie (anexa nr. 3), ceea ce înseamnă un total de 250 mil. lei în ambele activități, față de 169 mil. lei în anul 2012. Având în vedere că la nivelul semestrului I 2013 profitul brut a fost mai mic decât cel din semestrul I 2012, se poate aprecia că cele aproape 100 mil. lei de profit brut suplimentar provin din activitatea semestrului II, stimulată de aplicarea măsurii de reducere a TVA.

Față de semestrul I 2013, în semestrul II 2013 profitul brut a fost cu 20 mil. lei mai mare în sectorul de fabricare a produselor de morărit și cu 84 mil. lei în sectorul de fabricare a pâinii și produselor de patiserie.

Semnificativ este că **pentru prima dată în semestrul II 2013 profitul brut realizat în activitatea de fabricare a pâinii și produselor de patiserie (Cod CAEN 1071) a fost mai mare decât pierderea netă din sector**, respectiv 132,7 mil. lei față de 112,3 mil. lei. Pe întregul an, diferența dintre pierderi și profit a fost de 43 mil. lei comparativ cu aproape 160 mil. lei în anul 2012.

Ca urmare, în semestrul II 2013 rata profitabilității a devenit pozitivă: 0,82% față de -3,21% în semestrul I 2013 și -4,79% în semestrul II 2012.

Evoluția ratei profitabilității în activitatea de fabricare a pâinii și produselor de patiserie

În anul 2013 productivitatea muncii a continuat să se îmbunătățească, deși societățile care și-au oficializat producția sau locurile de muncă au fost în general societăți mici, cu nivele mai reduse de eficiență.

Productivitatea muncii

Activități		Cifra de afaceri (mil.lei)	Cifra de afaceri/nr sal. (mii lei/sal)
1061 - Fabricarea produselor de morărit	2010	2.726,1	197,1
	2011	3.148,2	248,5
	2012	3.016,5	269,9
	2013	3.141,5	273,1
1071 - Fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie	2010	4.087,1	70,9
	2011	4.513,2	76,8
	2012	4.263,2	74,0
	2013	4.458,5	77,5

Sursa: Calcule CNP pe baza datelor din bilanțurile contabile centralizate de MFP.

1.3. Oficializarea și crearea de locuri de muncă

Cu toate că ocuparea are în acest sector o pronunțată sezonabilitate, totuși faptul că în semestrul al doilea din 2013 s-a înregistrat o creștere semnificativă a numărului mediu de salariați din economia oficială față de aceeași perioadă din 2012, fără un corespondent de aceeași amplitudine în cifra de afaceri, argumentează concluzia că sporul de personal reprezintă mai degrabă oficializarea locurilor de muncă.

În semestrul II 2013, față de aceeași perioadă din 2012, numărul mediu de salariați s-a majorat cu 2660 persoane în „fabricarea produselor de morărit” și cu 1585 persoane în „fabricarea pâinii și a produselor proaspete de patiserie”. În acest context este de menționat că în semestrul I 2013, față de semestrul I 2012, s-a înregistrat o reducere de aproape aceeași amploare.

A rezultat pe întregul an 2013 doar un plus de 223 persoane ceea ce s-ar putea încadra în categoria unor locuri de muncă noi.

O sursă a sporului de personal a reprezentat-o forța de muncă din societățile comerciale care au început să depună bilanțuri contabile. Dacă în semestrul I au depus bilanțuri contabile mai puține societăți comerciale, respectiv cu 307 societăți sub numărul din semestrul I 2012, pentru întregul an 2013 numărul societăților active care au depus bilanțuri contabile era cu 80 peste numărul din anul precedent.

2. Consumul și cumpărările de produse de panificație

Impactul pozitiv al reducerii TVA este atenuat de tendința generală de scădere a consumului de produse din cereale și implicit a cumpărărilor de astfel de produse. Se poate constata faptul că există semnale ale unei îmbunătățiri a structurii coșului de consum în rândul populației. În contextul scăderii prețurilor la produsele de panificație și majorării venitului disponibil, se observă o creștere a ponderii în consum a cărnii.

2.1. Structura cheltuielilor de consum

În structura cheltuielilor bănești ale populației, în condițiile în care ponderea cheltuielilor pentru produse agroalimentare s-a menținut după criză la circa 28,4%, ponderea cheltuielilor pentru pâine și produse de franzelărie s-a redus marginal de la 4,6% în anul 2011, la 4,2% în anul 2013.

Scăderea prețului la făină și pâine a condus la satisfacerea consumului cu cheltuieli mai mici, asigurându-se astfel disponibilități bănești pentru alte categorii de cumpărături. În aceeași perioadă, ponderea cheltuielilor pentru cumpărarea de carne și preparate din carne s-a majorat de la 6,3% la 6,9%.

Ponderea cheltuielilor pentru principalele produse alimentare în cheltuielile bănești ale populației

- cheltuieli bănești = 100, % -

	2011	2012	2013
Total cheltuieli pentru de produse agroalimentare și băuturi alcoolice	28,4	28,6	28,4
Cereale și produse din cereale, total	6,2	6,1	5,7
Pâine și produse de franzelărie	4,6	4,5	4,2
Făină	0,3	0,2	0,2
Carne și preparate din carne	6,3	6,6	6,9
Lapte	2,1	2,0	2,0
Brânzeturi și smântână	1,9	2,0	2,0
Fructe	1,6	1,6	1,6
Legume	1,9	2,0	1,8

Sursa: "Veniturile și consumul populației", INS

O evoluție asemănătoare se înregistrează și în cazul **consumului total de produse din cereale**, chiar dacă acesta mai este influențat de consumul propriu din gospodării, îndeosebi în mediul rural, consum care fluctuează și în raport cu dinamica producției agricole de cereale (anexa nr. 5).

În acest context este de reținut că din producția totală de morărit și panificație, producția din gospodăriile populației (inclusiv prin prestațiile morilor țărănești) reprezintă circa 25% din total. Ca exemplu, din consumul mediu lunar pe o persoană de pâine și produse de franzelărie din trimestrul I 2014, de 8,25 kg, aproape 0,9 kg provine din autoconsum și piață țărănească.

La făină, proporția este și mai ridicată: din 0,8 kg de făină consumate de o persoană în trimestrul I 2014, 0,25 kg proveneau din afara comerțului, respectiv 30% din consum.

Așa cum am menționat și mai sus, pe fondul modificării structurii coșului de consum, se observă o ușoară reducere a consumului de pâine și produse de franzelărie, de la 8,566 kg/persoană în perioada octombrie 2012-martie 2013 la 8,409 kg/persoană în perioada octombrie 2013-martie 2014 (două trimestre consecutive).

2.2. Evoluția cumpărărilor de pâine și produse de franzelărie

În termeni anuali, se constată o stagnare a achizițiilor de cereale și produse din cereale. Dacă în anul 2011 cantitatea medie lunară de cereale și produse din cereale cumpărată de o persoană a fost de 10,126 kg, în 2013 aceste cumpărări au fost de 10,135 kg.

Modificări mai importante apar în anul 2013, an în care structura cumpărărilor s-a modificat sensibil în defavoarea pâinii și produselor de franzelărie, deși cumpărările totale nu s-au redus.

Cumpărarea de cereale și produse din cereale pe total gospodării

- cantitatea medie lunară pe o persoană, Kg -

	2011	2012	2013
Cumpărarea de cereale și produse din cereale, total	10,126	10,134	10,135
din care:			
- pâine și produse de franzelărie	7,668	7,688	7,595
- mălai	0,339	0,339	0,357
- făină	0,605	0,596	0,609
- paste făinoase	0,237	0,234	0,248
- orez	0,396	0,391	0,391

Sursa: "Veniturile și consumul populației", INS

De altfel, scăderea cumpărărilor de pâine și produse de panificație s-a înregistrat pe parcursul mai multor ani, astfel încât se poate aprecia că impactul acestui proces asupra încasărilor din TVA nu este semnificativ în cazul acestei grupe de produse.

Reducerea TVA reflectată în diminuarea semnificativă a prețurilor cu amănuntul a determinat o reducere mult mai pronunțată a cheltuielilor nominale pe persoană (medie lunară) destinate cumpărărilor de pâine și produse de franzelărie.

În aceeași perioadă, trimestrul IV 2013 și trimestrul I 2014, cheltuielile, respectiv sumele alocate în medie pentru achiziția de pâine și produse de patiserie, au fost cu 12,8% mai scăzute, comparativ cu cele alocate în perioada similară precedentă (trimestrul IV 2012 și trimestrul I 2013).

2.3. Evoluția cumpărărilor de pâine și produse de franzelărie pe categorii de gospodării

Pentru a identifica unde se localizează reducerile de cumpărări de pâine și produse de franzelărie, în vederea ilustrării impactului asupra economiei ascunse dar și asupra încasărilor din TVA, analiza este detaliată pe categorii profesionale și medii de reședință.

Conform datelor publicate de INS, cele mai pronunțate reduceri cantitative s-au înregistrat în perioada octombrie 2013 – martie 2014 la salariați și șomeri, în timp ce la pensionari și agricultori cumpărările de pâine și produse de franzelărie au rămas relativ constante.

Reducerea cumpărării de pâine și produse de franzelărie pe categorii de gospodarii

- % față de perioada similară -

	Trimestrul IV 2013	Trimestrul I 2014	octombrie 2013 - martie 2014
Total gospodării	-2,4	-3,2	-2,8
Salariați	-4,3	-4,3	-4,3
Agricultori	2,8	-2,4	0,1
Șomeri	-6,1	-12,0	-9,0
Pensionari	-1,6	-0,1	-0,9

Valoric, reducerile sunt și mai pronunțate. În perioada celor două trimestre, ca urmare a reducerii TVA, o gospodărie de salariați a realizat o economie lunară de 15,3 lei, utilizabili pentru alte cumpărări, reprezentând 1,2% din veniturile salariale brute și alte drepturi salariale medii lunare pe gospodărie.

Economii realizate la achiziția de pâine și produse de franzelărie pe categorii de gospodării

- medii lunare pe o gospodărie, lei -

	oct - mart 2013	oct - mart 2014	diferența
Total gospodării	117,0	102,2	-14,8
Salariați	120,7	105,3	-15,3
Agricultori	93,9	80,7	-13,2
Șomeri	109,8	88,2	-21,6
Pensionari	122,5	108,4	-14,2

Pe medii scăderile sunt aproximativ identice, ceea ce poate însemna că accesul diferit la rețelele de comerț cu amănuntul nu influențează cumpărările și consumul de produse de panificație.

Economii realizate la achiziția de pâine și produse de franzelărie pe medii

- % față de perioada similară -

	Trimestrul IV 2013	Trimestrul I 2014	octombrie 2013 - martie 2014
Total gospodarii	-2,4	-3,2	-2,8
Urban	-2,4	-3,3	-2,8
Rural	-2,3	-3,2	-2,8

3. Comerțul exterior cu produse de panificație

Alături de producția celor două activități precizate de Ordonanța nr.16/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, importul de produse de panificație reprezintă sursa de colectare de TVA. Produsele analizate, conform Nomenclatorului Combinat (NC), sunt: făina de grâu sau meslin (cod 1101) și produse de brutărie, de patiserie și biscuiți (cod 1905).

Analiza ex-post pentru perioada de după 1 septembrie 2013 a evoluției **importului de bunuri de panificație** evidențiază o creștere semnificativă în perioada septembrie – decembrie 2013.

În luna septembrie s-a înregistrat aproape o dublare a mediei lunare a cantităților importate de făină de grâu sau meslin din primele 8 luni 2013, respectiv 15824 tone în septembrie, față de o medie de circa 8170 tone (anexa nr. 8). Și în lunile octombrie – decembrie 2013 importul acestui produs a depășit media lunară a primelor 8 luni, astfel că pe întreaga perioadă septembrie – decembrie 2013 creșterea a fost de 21,5% față de aceeași perioadă din 2012.

Importul de produse de brutărie, de patiserie și biscuiți a fost chiar mai accelerat în această perioadă, creșterea fiind de 32,5%. Media lunară a cantităților importate din aceste produse a fost de 10284 tone în perioada septembrie – decembrie 2013, față de 6536 tone în perioada ianuarie – august 2013.

Cantitatea de produse de panificație importate

- modificare procentuală față de aceeași perioadă din anii precedenți, % -

	sept – dec 2013	ian – mai 2014	sept 2013 – mai 2014
Făina de grâu sau de meslin	21,5	2,4	11,5
Produse de brutărie, de patiserie și biscuiți	32,5	8,1	20,0

Sursa: Calcule CNP pe baza datelor INS

Rezultatele excepționale privind producția agricolă în 2013 au determinat încetinirea importurilor de produse de panificație în perioada ianuarie – mai 2014. Astfel, cantitățile importate s-au redus comparativ cu perioada septembrie – decembrie 2013 până la o medie lunară de 8315 tone, care totuși a fost superioară mediei lunare de 8120 tone din perioada ianuarie – mai 2013 (anexa nr. 8).

Pe întreaga perioadă (septembrie 2013-mai 2014) s-au importat 9573 tone făină, respectiv cu circa o mie de tone peste importul din perioada similară precedentă. La importul de produse de brutărie creșterea este și mai pronunțată, respectiv de aproape 1,4 mii tone.

Exporturile cantitative au înregistrat creșteri superioare celor de la import ceea ce susține concluzia unui impact mai puțin semnificativ al reducerii TVA asupra deteriorării balanței comerciale pentru produsele de panificație.

În perioada septembrie 2013-mai 2014 exportul de făină s-a majorat cu aproape 34% iar cel de produse de brutărie cu 28,5%.

Cantitatea de produse de panificație exportate

- modificare procentuală față de aceeași perioadă din anii precedenți, % -

	sept – dec 2013	ian – mai 2014	sept 2013 – mai 2014
Făina de grâu sau de meslin	85,3	-2,4	33,8
Produse de brutărie, de patiserie și biscuiți	34,2	24,3	28,5

Sursa: Calcule CNP pe baza datelor INS

4. Impactul asupra inflației

4.1. Evoluția prețurilor de consum la făină și pâine

Măsura de reducere a TVA de la 24% la 9% pentru categoria pâine și alte specialități, începând cu 1 septembrie 2013 a avut ca obiectiv principal reducerea prețului pâinii, cu un efect favorabil asupra consumului populației, precum și combaterea evaziunii fiscale din acest domeniu cu un impact pozitiv asupra mediului de afaceri.

Ca urmare a acestei reduceri, prețurile de consum au scăzut în septembrie comparativ cu luna anterioară cu 11,54% la categoria „pâine”, respectiv 7,43% la categoria „făină”.

Inflația anuală a înregistrat în luna septembrie o scădere de 7,86% la categoria Produse de morărit și panificație, cu o reducere de 10,86% la pâine și de 5,40% la făină.

Evoluția din ultimele 4 luni ale anului 2013 în ceea ce privește prețurile celor două componente (pâine și făină) a condus la o scădere cu 11,39% pentru pâine și de 8,82% pentru făină în luna decembrie 2013 față de decembrie 2012. Aceste scăderi de preț au avut o influență pozitivă asupra inflației anuale din decembrie 2013, care a atins un minim istoric de 1,55%.

De la aplicarea măsurii de reducere a TVA la 9% la categoria pâine și alte specialități, s-a înregistrat deflație atât la pâine cât și la făină, prin reduceri semnificative de preț ce au ajuns la -11,43% la pâine, respectiv -10,09% la făină, în luna iulie 2014, față de iulie 2013.

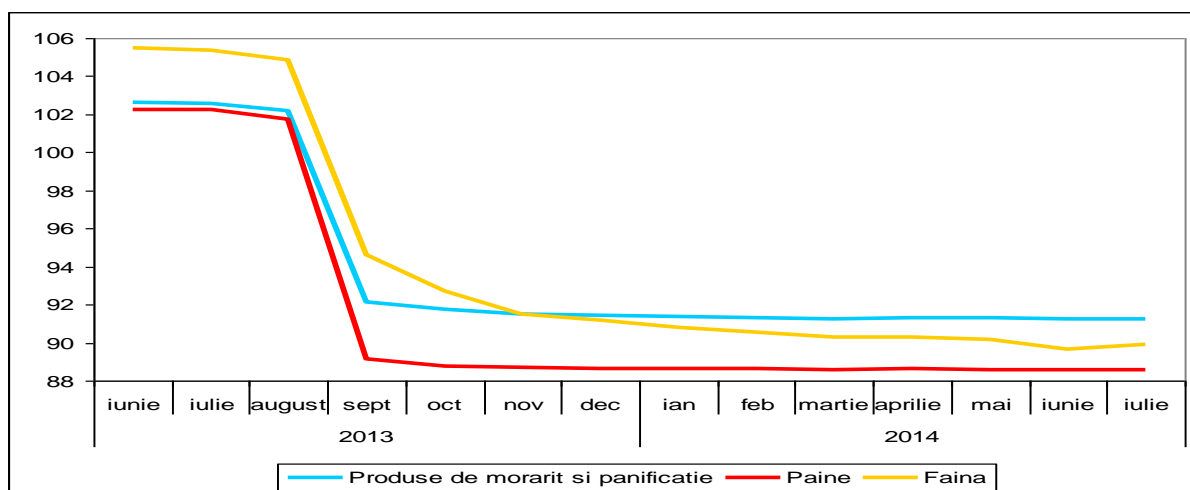
Datele statistice din perioada septembrie – decembrie 2013 arată că practic nu au existat societăți comerciale care să nu opereze reduceri de prețuri, sau care, din contră, să înregistreze majorarea prețurilor la pâine și produse de panificație.

În perioada septembrie 2013 - iulie 2014 față de perioada precedentă similară, cea mai importantă scădere de preț s-a înregistrat la categoria „pâine” (-10,25%), în timp ce la făină prețurile de consum s-au redus cu 7,86%. Aceste evoluții au condus la o scădere cu 7,69% la nivelul grupei „produse de morărit și panificație”.

Prețurile de consum au înregistrat scăderi lunare până în prezent față de luna august 2013, ce depășesc 11% lunar la categoria pâine și 7% la categoria făină. Dacă în cazul categoriei pâine scăderea prețurilor de consum față de luna august a variat ușor între -11,8% și -11,4% în perioada septembrie 2013 – iulie 2014, prețurile la categoria făină au avut un trend descendent pe toată perioada analizată, scăderile înregistrate variind de la -10,1% în septembrie 2013 până la -7,4% în luna iulie 2014.

Evoluția anuală a prețurilor de consum la grupa produse de morărit și panificație

- lună/lună corespunzătoare an anterior -

4.2. Impactul asupra inflației

Ca urmare a aplicării măsurii de reducere a cotei TVA de la 24% la 9%, scăderea maximă posibil de atins a prețurilor de consum pentru pâine și făină a fost de 12,1%. În baza datelor publicate de INS reducerea prețurilor de consum în luna septembrie 2013 s-a situat sub valoarea maxim posibilă cu doar 0,56 puncte procentuale la pâine și 4,67 puncte procentuale la făină. Astfel, reducerea cu 15 puncte procentuale a cotei de TVA, a determinat o scădere a inflației în luna septembrie 2013 cu 0,72 puncte procentuale.

Aceste scăderi au determinat o reducere a prețurilor la produsele alimentare și a inflației totale. Astfel, în perioada septembrie 2013 – iulie 2014 față de perioada precedentă similară, prețurile la grupa „Produse de morărit și panificație” au scăzut cu 8,6%, în timp ce inflația totală a fost de 1,3%. Se poate aprecia că dacă nu s-ar fi aplicat măsura, IPC ar fi fost cu circa 0,7 puncte procentuale peste nivelul realizat.

5. Estimarea impactului asupra TVA pe baza datelor din conturile naționale (datorat)

Valoarea TVA-ului datorat de sectorul de morărit și panificație (cele două activități precizate anterior) a evoluat, în ultimii 3 ani (2010-2012) în concordanță cu evoluția producției. În anul 2011 valoarea TVA-ului a fost de 765 mil. lei, iar în anul 2012 de 615 mil. lei.

Semnificativ este că diferența dintre valoarea TVA datorată de cele două activități este aproximativ constantă, respectiv în jur de 150 mil. lei, în favoarea producției de pâine și produse de patiserie și corespunde decalajului dintre cifra de afaceri obținută de fiecare sector.

Valoarea TVA-ului datorat

- mil. lei -

Ramura	TVA		
	2010	2011	2012
Fabricarea produselor de morărit	218,6	312,2	227,3
Fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie	378,1	452,7	388,1
Total	596,7	764,9	615,4

Ca scenariu de bază pentru estimarea impactului reducerii TVA asupra veniturilor bugetare suplimentare se utilizează media ultimilor 3 ani și dinamicile pentru producție și prețuri de consum prezentate în lucrare, respectiv:

- o evaluare anuală de bază a valorii TVA datorate bugetului de 660 mil. lei, explicabilă și prin efectul recoltei excepționale din anul 2013 în perioada analizată; ar fi însemnat o valoare medie lunară de circa 55 mil. lei pe ansamblul celor două activități;
- creșterea producției de făină, pâine și alte produse de panificație în perioada septembrie-iunie cu 16,7%;
- scăderea prețurilor de consum la produsele amintite în perioada septembrie 2013-iunie 2014 cu 10,4%.

Rezultă că în perioada analizată, față de un scenariu de bază, valoarea TVA ar fi crescut, din aplicarea măsurii, cu 4,6%, ceea ce valoric reprezintă un spor lunar de 2,5 mil. lei și pe întreaga perioadă 25 mil. lei.

Din estimările MFP și CNP rezultă că în perioada septembrie 2013-iunie 2014 evaziunea fiscală la pâine a înregistrat o reducere cu aproximativ 300 de milioane de lei, plecând de la următoarele ipoteze:

- Cantitatea suplimentară de pâine livrată la intern (conform datelor din anexa 2) de agenții economici a fost de 88.070 tone;
- Prețul mediu al pâinii și produselor de franzelărie rezultat din cheltuielile populației, publicate de INS pe 6 luni (trimestrul IV 2013 și trimestrul I 2014), a fost de 3,49 lei pe kg; acest preț a rămas constant pe întreaga perioadă.

6. Estimarea impactului asupra încasărilor din TVA (cash)

În ceea ce privește implicația asupra veniturilor bugetului general consolidat, determinată de reducerea cotei de TVA de la 24% la 9% asupra livrărilor de făină, pâine și specialități de panificație, în perioada septembrie 2013-iunie 2014, aceasta este de **-281,4** milioane lei, în condițiile aplicării unui grad de colectare de 73,6%¹.

Abaterea de la programul evaluat inițial de -281,7 milioane lei² este de +0,3 milioane de lei³.

Impactul bugetar asupra veniturilor pe perioada analizată se prezintă detaliat în tabelul următor:

mil. lei

Impact bugetar			
Metoda estimare	10 luni	din care:	
		4 luni 2013*)	6 luni 2014
ex-ante	-281,7	-106,7	-175,0
ex-post	-281,4	-118,6	-162,8
Abatere	+0,3	-11,9	+12,2

*) pentru 3 luni de încasare an 2013 abaterea este de -9,7 milioane lei

Pentru perioada analizată septembrie 2013-iunie 2014 s-a calculat taxa pe valoare adăugată de plată, atât în condițiile legislative actuale prevăzute de O.G. 16/2013⁴, cât și în *condițiile legislative de până la aplicarea măsurii (no policy change scenario)*.

În analiză s-a avut în vedere pentru TVA de plată (colectată – deductibilă), valoarea livrărilor/achizițiilor de bunuri și servicii taxabile cu cota de 24%⁵ și de 9%.

¹ grad estimat pe baza evoluției încasărilor din acest impozit în anii precedenți

² -281,7 mil. lei= (-80 mil/3 luni 2013 -80 milioane) -(350 mil/2 semestre 2014)

³ Metodologia de calcul a impactului ex-post a reducerii cotei de TVA de la 24% la 9% asupra livrărilor de făină, pâine și specialități de panificație are la bază datele din decontul privind taxa pe valoare adăugată, depus în perioada septembrie 2013-iunie 2014 de către persoanele impozabile înregistrate în scopuri de TVA care au declarat ca activitate preponderentă activitățile specificate la codurile CAEN 1061 Fabricarea produselor de morărit, respectiv CAEN 1071 Fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie.

⁴ O.G. nr.16/2013 pentru modificarea și completarea [Legii nr. 571/2003](#) privind Codul fiscal și reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare

⁵ altele decât pentru care se aplică taxarea inversă

No policy change scenario are în vedere faptul că și pentru operațiunile taxate cu cota redusă de 9% s-ar fi aplicat o cotă de 24%. Acest lucru a fost posibil în condițiile în care până la aplicarea măsurii, valoarea TVA colectată/deductibilă pentru operațiunile taxate cu cota de 9% era nesemnificativă.

Ministerul Finanțelor Publice

Anexa nr. 1

Evoluția producției de pâine și făină

1. Cantități

- tone -

	anul	ian.	feb.	martie	apr	mai	iunie	iulie	august	sept.	oct.	nov.	dec.	An
Pâine	2013	48664	47495	51832	53172	53245	50813	52732	54248	59497	62117	58811	58868	651494
	2014	57297	55997	60510	61616	59821	62317	-	-	-	-	-	-	-
Făină de grâu și seară) (exclusiv din prestații executate de morile țărănești)	2013	71599	69079	74176	82343	75983	66828	84805	84343	93738	95595	91412	81886	971787
	2014	76939	78243	84776	87720	87607	83602	-	-	-	-	-	-	-

2. Modificări procentuale față de perioada corespunzătoare a anului anterior

- %

	anul	ian.	feb.	martie	apr	mai	iunie	iulie	august	sept.	oct.	nov.	dec.	An
Pâine	2013	-73,3	-81,0	-28,4	8,9	3,7	1,5	6,7	9,1	20,2	19,7	18,6	19,1	-31,7
	2014	17,7	17,9	16,7	16,0	12,4	22,6	-	-	-	-	-	-	-
Făină de grâu și seară (exclusiv din prestații executate de morile țărănești)	2013	4,7	-10,5	-17,3	14,3	-4,2	-12,6	8,6	6,4	27,1	17,7	16,9	15,6	5,1
	2014	7,5	13,3	14,3	6,5	15,3	25,1	-	-	-	-	-	-	-

Sursa: Institutul Național de Statistică

Cantitatea livrată de pâine și făină
- medie lunară -

- tone-

	2013				2014		sept. 2012-iun. 2013		sept. 2013-iun. 2014	
	ian. – aug.		sept. – dec.		6 luni		(10 luni)		(10 luni)	
	intern	extern	intern	extern	intern	extern	intern	extern	intern	extern
Pâine	50735,4	661,3	59177,0	904,8	58429,3	1005,0	49921,0	413,7	58728,4	965,0
Făină de grâu și secară (exclusiv din prestațiile morilor țărănești)	63307,5	142,6	79328,8	317,5	69501,0	314,3	61478,0	123,2	73432,1	315,6

Sursa: Calcule ale Comisiei Naționale de Prognoză pe baza datelor Institutului Național de Statistică

Principalii indicatori financiari

Activități		Cifra de afaceri (mil.lei)	Productia vanduta (mil. lei)	Profit brut (mil. lei)	Pierdere netă (mil. lei)	Unități cu profit	Unități cu pierdere	Nr. Mediu salariati	Număr total societăți comerciale	
1061 - Fabricarea produselor de morărit	2011	sem I	1.504,9	1.140,5	43,3	43,7	172	170	12.502	342
		An	3.148,2	2.378,0	81,1	132,3	696	474	12.667	1.170
	2012	sem I	1.331,8	983,1	32,9	63,7	140	182	11.539	322
		An	3.016,5	2.205,9	54,9	76,3	380	477	11.176	1.106
	2013	sem I	1.480,2	1.101,3	23,8	50,2	125	162	9.535	289
		An	3.141,5	2.290,9	67,5	101,5	354	502	11.504	1.084
1071 - Fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie	2011	sem I	2.100,2	1.310,9	59,2	119,9	945	1.288	53.163	2.233
		An	4.513,2	2.622,4	157,8	241,2	2.402	2.569	58.748	4.971
	2012	sem I	1.919,1	1.133,9	58,3	105,6	976	1.228	51.264	2.204
		An	4.263,2	2.523,4	114,1	273,8	1.597	2.651	57.618	4.993
	2013	sem I	1.982,9	1.180,8	49,0	112,8	812	1.076	49.469	1.897
		An	4.458,5	2.695,9	181,8	225,1	1.752	2.607	57.513	5.071

Sursa: Calcule CNP pe baza datelor din bilanțurile contabile centralizate de MFP.

Principalii indicatori financiari

Activități		Cifra de afaceri (mil.lei)	Producția vândută (mil. lei)	Profit brut (mil. lei)	Pierdere netă (mil. lei)	Unități cu profit	Unități cu pierdere	Nr. Mediu salariați	Număr total societăți comerciale	
1061 - Fabricarea produselor de morărit	2011	sem I	1.504,9	1.140,5	43,3	43,7	172	170	12.502	342
		sem II	1.643,4	1.237,5	37,8	88,6	696	474	12.832	1.170
	2012	sem I	1.331,8	983,1	32,9	63,7	140	182	11.539	322
		sem II	1.684,7	1.222,8	22,0	12,5	380	477	10.813	1.106
	2013	sem I	1.480,2	1.101,3	23,8	50,2	125	162	9.535	289
		sem II	1.661,3	1.189,7	43,7	51,3	354	502	13.473	1.084
1071 - Fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie	2011	sem I	2.100,2	1.310,9	59,2	119,9	945	1.288	53.163	2.233
		sem II	2.413,0	1.311,5	98,6	121,4	2.402	2.569	64.333	4.971
	2012	sem I	1.919,1	1.133,9	58,3	105,6	976	1.228	51.264	2.204
		sem II	2.344,1	1.389,5	55,9	168,2	1.597	2.651	63.972	4.993
	2013	sem I	1.982,9	1.180,8	49,0	112,8	812	1.076	49.469	1.897
		sem II	2.475,6	1.515,2	132,7	112,3	1.752	2.607	65.557	5.071

Sursa: Calcule CNP pe baza datelor din bilanțurile contabile centralizate de MFP.

**Consumul de cereale și produse din cereale
pe total gospodării**

- cantitatea medie lunară pe o persoană, Kg -

	2009	2010	2011	2012	2013
- Pâine și produse de franzelărie	8,974	8,732	8,565	8,584	8,500
- Mălai	1,008	0,951	0,967	0,908	0,863
- Făină	0,822	0,823	0,815	0,800	0,815
- Paste făinoase	0,300	0,301	0,296	0,293	0,305
- Orez	0,434	0,426	0,423	0,423	0,426

Sursa: "Veniturile și consumul populației", INS

**Consumul de cereale și produse din cereale
pe total gospodării**

- modificare procentuală față de aceeași perioadă din anul anterior, % -

	2010	2011	2012	2013
- Pâine și produse de franzelărie	-2,7	-1,9	0,2	-1,0
- Mălai	-5,7	1,7	-6,1	-5,0
- Făină	0,1	-1,0	-1,8	1,9
- Paste făinoase	0,3	-1,7	-1,0	4,1
- Orez	-1,8	-0,7	0,0	0,7

Anexa nr. 6

**Cumpărarea de cereale și produse din cereale
pe total gospodării**

- cantitatea medie lunară pe o persoană, Kg -

	2012				2013				2014
	Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV	Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV	Trim. I
Cumpărarea de cereale și produse din cereale, total	9,858	10,147	10,196	10,335	10,254	10,057	9,904	10,328	9,874
din care:									
- pâine și produse de franzelărie	7,550	7,692	7,697	7,813	7,683	7,589	7,479	7,629	7,434
- mălai	0,349	0,321	0,340	0,346	0,365	0,357	0,354	0,352	0,323
- făină	0,537	0,639	0,578	0,631	0,624	0,604	0,591	0,619	0,563
- orez	0,387	0,388	0,396	0,400	0,381	0,390	0,384	0,407	0,406

Sursa: "Veniturile și consumul populației", INS

Anexa nr. 7

**Cumpărarea de cereale și produse din cereale
pe total gospodării**

- valoarea medie lunară pe o

persoană, Lei -

	2012				2013				2014
	Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV	Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV	Trim. I
Cumpărarea de cereale și produse din cereale, total	37,480	38,580	38,910	41,490	40,170	39,930	37,570	37,760	36,200
din care:									
- pâine și produse de franzelărie	28,250	28,650	29,220	30,550	29,660	29,230	27,660	26,730	25,780
- mălai	0,940	0,870	0,920	1,020	1,110	1,050	1,020	1,030	0,950
- făină	1,430	1,620	1,520	1,770	1,750	1,700	1,560	1,590	1,400
- orez	2,230	2,220	2,310	2,340	2,220	2,270	2,190	2,280	2,250

Sursa: "Veniturile și consumul populației", INS

Evoluția importului de făină de grâu și alte produse de panificație

1. Cantități

- tone -

	AN	Ian.	Feb.	Mar.	Apr.	Mai	Iun.	Iul.	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
Făină de grâu sau meslin	2012	6044	8647	8653	6611	7149	7316	10354	11986	10032	9062	8829	8780
	2013	8456	6947	8243	9646	7309	7647	9038	8054	15824	9946	9422	9393
	2014	6758	7864	8381	10076	8493							
Produse de brutărie, de patiserie și biscuiți	2012	4107	5459	6783	4841	5051	5690	4880	6489	6871	8491	8898	6780
	2013	5787	6781	7460	7425	5261	5998	6490	7089	9198	11124	11802	9013
	2014	6681	6791	8054	7775	6053							

2. Modificări procentuale față de perioada corespunzătoare a anului anterior

- % -

	AN	Ian.	Feb.	Mar.	Apr.	Mai	Iun.	Iul.	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
Făină de grâu sau meslin	2013	39,9	-19,7	-4,7	45,9	2,2	4,5	-12,7	-32,8	57,7	9,8	6,7	7,0
	2014	-20,1	13,2	1,7	4,5	16,2							
Produse de brutărie, de patiserie și biscuiți	2013	40,9	24,2	10,0	53,4	4,2	5,4	33,0	9,3	33,9	31,0	32,6	32,9
	2014	15,4	0,1	8,0	4,7	15,1							

Sursa: Calculele CNP pe baza datelor de la INS

Evoluția exportului de făină de grâu și alte produse de panificație

1. Cantități

- tone -

	AN	Ian.	Feb.	Mar.	Apr.	Mai	Iun.	Iul.	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
Făină de grâu sau meslin	2012	230	428	385	223	298	174	275	321	558	701	534	711
	2013	837	589	709	805	629	407	3802	2433	1701	752	1086	1101
	2014	569	882	874	673	485							
Produse de brutărie, de patiserie și biscuiți	2012	1926	2369	3102	2322	3159	2730	3406	3144	2821	3127	3568	2890
	2013	3177	2912	3216	4008	3163	3590	3923	3879	3664	4704	4673	3605
	2014	3813	4451	4080	4253	3876							

2. Modificări procentuale față de perioada corespunzătoare a anului anterior

- % -

	AN	Ian.	Feb.	Mar.	Apr.	Mai	Iun.	Iul.	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
Făină de grâu sau meslin	2013	263,3	37,4	83,9	261,5	111,4	134,0	1284,2	657,4	205,0	7,3	103,4	54,9
	2014	-32,1	49,7	23,3	-16,4	-23,0							
Produse de brutărie, de patiserie și biscuiți	2013	64,9	22,9	3,7	72,6	0,1	31,5	15,2	23,4	29,9	50,4	31,0	24,7
	2014	20,0	52,9	26,9	6,1	22,5							

Sursa: Calculele CNP pe baza datelor de la INS